

EVROPSKÁ KOMISE

Generální ředitelství pro vzdělávání a kulturu

Celoživotní vzdělávání: Politika vzdělávání a odborné přípravy
Odborná příprava a vzdělávání dospělých

Brusel 28. 6. 2005
EAC/A3/MAR

EVROPSKÝ SYSTÉM PŘENOSU KREDITŮ PRO ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ A PŘÍPRAVU (ECVET)

TECHNICKÉ SPECIFIKACE

(ZPRÁVA ODBORNÉ PRACOVNÍ SKUPINY PRO PŘENOS KREDITŮ)

Obsah

Úvod	3
1. Obecné aspekty	6
1.1. Obecná definice systému kreditů	6
1.2. Předběžné definice	6
1.3. Definice systému ECVET	6
1.4. Technické principy	6
1.5. Funkce systému ECVET	7
1.6. Výhody kreditního systému	8
2. Technická opatření	9
2.1. Jednotky	9
2.1.1. Charakteristiky jednotky	9
2.1.2. Tři hlavní funkce jednotek	10
2.1.3. Složky jednotky	10
2.1.4. Počet a velikost jednotek	10
2.1.5. Evaluace a validace výsledků učení	11
2.1.6. Shromažďování (kapitalizace) kreditů za jednotky	11
2.1.7. Přenos kreditů za jednotky	12
2.1.8. Jednotky a poskytování formálního OVP	12
2.2. Kreditní body (Kredity)	13
2.2.1. Dohoda na evropské úrovni:	13
2.2.2. Kreditní body a úrovně (ERK):	13
2.2.3. Metody pro přidělování kreditních bodů kvalifikacím a jednotkám	13
2.2.4. Shromažďování kreditních bodů a uznávání	14
2.2.5. Příklady pro realizaci	14
2.3. Memorandum o úmluvě	17
3. Kreditní profilace	18
4. Mobilita a evropské kredity pro OVP	18
4.1. Role poskytovatelů OVP, institucí, kompetentních orgánů... při realizaci ECVET: informační balíček (<i>příloha 1</i>)	18
4.2. Individuální dohoda o učení v rámci ECVET	19
4.3. Záznam o výsledcích	19
5. Značka ECVET	19
5.1. Proč značka ECVET?	19
5.2. Jak získat značku ECVET?	19
5.3. Postupy pro značku ECVET	19
6. Národní Kontaktní osoby pro ECVET a pilotážní / testovací sítě	20
7. Evropská databáze ECVET pro uživatele	20
8. Přílohy	20
8.1. Stručný glosář	20
8.2. Otázky a odpovědi	21
8.2.1. ECVET	21
8.2.2. Kvalifikace, jednotky, kredit za jednotky a kreditní body	22
8.2.3. Informace, kooperace	23
8.2.4. Realizace ECVET	24
8.3. Seznam údajů pro informační balíček	26
8.3.1. O poskytovateli OVP	26
8.3.2. O kvalifikacích, vysvědčeních, osvědčeních	26
8.3.3. Pro každodenní život učících se	26
8.4. Členové expertní skupiny ECVET	27

Úvod

- KONTXT

Jednou z priorit společné průběžné zprávy Rady pro vzdělávání a Komise pro realizaci programu „Vzdělávání a odborná příprava 2010“ bylo vypracovat, jako příspěvek k Lisabonské strategii „učinit celoživotní vzdělávání realitou“, společné evropské referenční úrovně a principy včetně „evropského systému přenosu učebních kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu“.¹ Usnesení Rady (Vzdělávání, mládež a kultura) z 12. listopadu 2002² a Kodaňská deklarace z 30. listopadu 2002 stanovily jako prioritu vyvinout systém přenosu kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (OVP)³ jako jedno ze společných opatření potřebných k podpoře „transparentnosti, srovnatelnosti, přenositelnosti a uznávání způsobilostí a/nebo kvalifikací mezi různými zeměmi a na různých úrovních“⁴.

Proto byla vytvořena pracovní skupina s mandátem prozkoumat možné varianty koncepce, realizace a rozvoje systému přenosu kreditů kompatibilního se specifiky odborného vzdělávání a přípravy. Tato odborná pracovní skupina (TWG) sestává z expertů jmenovaných účastnickými zeměmi a sociálními partnery.⁵ Skupina se utkala s výzvou položit základy k systému ECVET, který umožní dialog a výměnu mezi systémy OVP a systémy kvalifikací velmi odlišnými jak co do své koncepce, tak co do své pedagogické organizace. V průběžné zprávě z listopadu 2004⁶ byly prezentovány hlavní závěry pracovní skupiny, které doplňují předběžnou zprávu z listopadu 2003.

Systém jako ECVET vyžaduje nejprve základní shodu na evropské úrovni o cílech, principech, poli působnosti a rozsahu užívání systému, jakož i o základních pravidlech a postupech pro jeho realizaci. Jako výsledek intenzivních šetření odborná pracovní skupina pro přenos kreditů v OVP⁷ vypracovala návrhy principů a pravidel evropského systému pro přenos kreditů v OVP (ECVET), které by měly zajistit jeho efektivní realizaci v rámci různých – individuálních i institucionálních – iniciativ v oblasti výměn a mobility za současného zapojení národních úřadů, kompetentních orgánů a poskytovatelů OVP. Tyto návrhy a prvky byly prezentovány na setkání ministrů v Maastrichtu.

V Maastrichtském komuniké (ze 14. prosince 2004) o budoucích prioritách zvýšené evropské spolupráce v odborném vzdělávání a přípravě (OVP) ministři zodpovědní za OVP z 32 evropských zemí, evropských sociálních partnerů a Evropská komise shodně označili za prioritu „vývoj a realizaci evropského systému přenosu kreditů pro OVP (ECVET), aby učící se mohli stavět na výsledcích dosažených v průběhu své vzdělávací dráhy, když přecházejí z jednoho systému do jiného“⁸.

¹ „Vzdělávání a odborná příprava 2010“ <http://lisabon.naseevropa.cz/lisabon.htm>

² Council Resolution of 19 December 2002 on the promotion of enhanced European cooperation in vocational education and training; OJ C13, p.2-4, 18.1.2003.

³ Copenhagen Declaration by the Ministers of Vocational Education and Training of the EU Member States, the EFTA/EEA and candidate countries, the Commission and the European Social Partners.

⁴ Resolution on the promotion [...], page C 13/4.

⁵ Viz seznam expertů v Dodatku.

⁶ „Principles and essential rules for implementation of a European Credit Transfer System for Vocational Education and Training (ECVET); Interim Report of the working group“, 23 November 2004.

⁷ S přispěním expertů a expertních orgánů pracujících pro TWG a Evropskou komisi na smlouvu s CEDEFOP.

⁸ Maastrichtské komuniké stanoví, že takovýto systém „bude založen na kompetencích a učebních výsledcích a bude přitom brát v úvahu jejich vymezení na národní a sektorové úrovni. Bude brát v úvahu zkušenosti získané v rámci ECTS v oblasti vysokoškolského vzdělávání a v rámci EUROPASSu. Praktická realizace by měla zahrnovat rozvoj

- **VÝZVY A RÁMCOVÉ PODMÍNKY**

Jednou z hlavních výzev, jimž musí čelit tvorba koncepce ECVET, je velký počet a rozmanitost

– aktérů (*stakeholders*) a úřadů zapojených do systému

V odborném vzdělávání a přípravě je zapojeno mnoho různých úřadů a kompetentních orgánů, ať už při vymezování kvalifikací, vymezování cílů přípravy a opatření pro hodnocení a validaci výsledků, nebo při stanovování počtu a obsahu jednotek a modulů a počtu kreditních bodů, či v realizaci programů přípravy atd. Zapojeno zde tedy může být široké spektrum různých poskytovatelů, ministerstev (vzdělávání, zaměstnanosti, zemědělství aj.), agentur, průmyslových odvětví, podniků, sociálních partnerů, obchodních komor atd. V určitých případech pověřuje (*accredit*) či zplnomocňuje (*authorise*) nějaký národní orgán poskytovatele přípravy či jiné aktéry k projektování a udělování kvalifikací, kreditních bodů atd. Rozhodně je klíčové určit legitimní orgány.

– kvalifikací, jak co do úrovně, tak co do oborů (*specifications*)

V odborném vzdělávání a přípravě je v Evropě velmi mnoho velmi různých kvalifikací, diplomů, stupňů vzdělání (*degrees*), osvědčení (*certificates*), vyznamenání (*distinctions*) atd. Mnoho zemí má systémy s úrovněmi a klasifikacemi kvalifikací, v některých případech spjaté s organizací vzdělávání či přípravy do cyklů a založené na shromažďování kreditů (s kreditními body či bez nich). Kromě toho, případově podle systémů, mohou být kvalifikace získány absolvováním pouze jednoho typu programu či formální přípravy, nebo několika typů programů, nebo bez ohledu na cestu učení se, ať už formální či neformální nebo informální.

ECVET musí být decentralizovaný evropský systém založený na dobrovolné participaci členských států a příslušných aktérů (*stakeholders*) OVP podle národní legislativy a ustanovení týkajících se hodnocení, uznávání, osvědčování a zajišťování kvality (*regulations on assessment, recognition, certification and quality management*). Je v kompetenci členských států rozhodnout o realizaci ECVET na národní úrovni.

ECVET vyžaduje a podporuje transparentnost, pokud jde o

- kvalifikace a výsledky učení se, které jsou očekávány na konci určitého programu OVP či kterékoli cesty učení se;
- procedury (např. procedury zajišťování kvality, hodnocení a uznávání);
- procesy učení se (např. formální, neformální a informální procesy a cesty učení se...);
- struktury (např. stavba systémů OVP, institucionální kompetence činitelů/odborníků z praxe ...).

V porovnání s touto rozmanitostí začínají být podmínky pro vývoj ECVET dosti příznivé díky

- zavádění Evropského rámce kvalifikací (ERK) a zvláště referenčních úrovní ERK;
- přijetí společných evropských principů v oblasti zajišťování kvality;
- přijetí společných evropských principů pro určování a validaci výsledků neformálního a informálního učení se;
- skutečnost, že uživatelům je umožněn přístup k nástrojům a prostředkům k zajišťování transparentnosti kvalifikací (EUROPASS) a informací o vzdělávacích příležitostech (PLOTEUS).

dobrovolných dohod mezi poskytovateli OVP z celé Evropy. Systém bude široce založený a flexibilní tak, aby na národní úrovni byla možná jeho postupná realizace s tím, že zprvu má mít přednost formální vzdělávací systém.“

- **TECHNICKÉ SPECIFIKACE**

V technickém ohledu je ECVET založen na popisu kvalifikací v kategoriích znalostí, dovedností a kompetencí, které jsou členěny do jednotek (jež lze přenášet a shromažďovat), a na přiřazování kreditních bodů kvalifikacím a jednotkám podle jejich relativní závažnosti. Těmto technickým principům se přizpůsobuje pracovní postup (aplikovatelná opatření a metodologie) a prostředky a nástroje potřebné pro praktickou realizaci systému k užítku občanů.

Dokument „Technické specifikace“ by měl patřit k souboru nástrojů, které budou představovat užitečnou podporu při zavádění a dalším rozvoji systému ECVET. Opírá se hlavně o výsledky TWG (průběžná zpráva 2005) a podává celkový přehled o systému a jeho složkách. Pro aplikaci, doplňování a vylepšování dále uváděných návrhů řešení je třeba počítat s testovací fází. Během této testovací fáze Komise zajistí, aby byl tento dokument rozšířen a rozvinut tak, aby byl v roce 2006 k dispozici jako úplná příručka pro systém ECVET.

Obsah dokumentu:

- popis základních charakteristik systému ECVET;
- podstatná ustanovení, konvence a postupy pro jeho realizaci;
- přehled základních nástrojů a prostředků, jichž mohou používat učící se, poskytovatelé OVP, úřady a oprávněné orgány zodpovídající za kvalifikace a validaci výsledků učení;
- glosář;
- otázky a odpovědi;
- seznam členů technické pracovní skupiny.

Dalšími instrumenty, jimiž budou tyto technické specifikace doplněny, jsou:

- dokument „ECVET: základní charakteristiky“ (*ECVET: key features*);
- průvodce pro učící se;
- průvodce pro poskytovatele;
- balíček „memorandum o úmluvě“ (*memorandum of understanding (MoU) pack*), obsahující:
 - vzor memoranda (*an MoU template*)
 - sumarizační formulář, jehož by se mělo užívat k sestavení popisu relevantních výsledků učení za pomoci nástrojů ECVET (jednotek, znalostí, dovedností, kompetencí...)
- vzor záznamu o výsledcích v kreditech (*a credit Transcript template*)

1. OBECNÉ ASPEKTY

1.1. Obecná definice systému kreditů

Kreditní systém umožňuje členit kvalifikace do jednotek či cíle programu odborné a vzdělávací přípravy do dílčích cílů. Každá jednotka je vymezena pomocí znalostí, dovedností a kompetencí (ZDK) a lze ji charakterizovat relativně přiřazením zahrnutých výsledků učení k odpovídající referenční úrovni a vyjádřením jejich rozsahu v bodech či jiných koeficientech. Každá jednotka může, ale nemusí být osvědčována samostatně (*may or may not² be awarded separately*).

1.2. Předběžné definice

JEDNOTKY – Jednotka je část kvalifikace (osvědčení, diplomu...). Může být nejmenší částí kvalifikace, která je hodnocena, validována a/nebo certifikována. Jednotka může být specifická pro jednu kvalifikaci nebo společná pro více kvalifikací.

KREDITNÍ BODY - Kreditní body jsou jedním z nástrojů určených k usnadnění realizace systému ECVET na národní a evropské úrovni. Úřady, poskytovatelé OVP, oprávněné orgány a učící se jejich užíváním podpoří opatření ke kumulativnímu uznávání výsledků učení pro získání kvalifikace a k umožnění nadnárodní mobility. Kreditní body jsou přiřazovány kvalifikacím a jednotkám, z nichž určitá kvalifikace sestává.

1.3. Definice systému ECVET

ECVET je evropský systém shromažďování (kapitalizace) a přenosu kreditů určený pro odborné vzdělávání a přípravu v Evropě. Umožňuje potvrzení a zaznamenání učebního výkonu / výsledků učení (*the attesting and recording of the learning achievement / learning outcomes*) jednotlivce začleněného do některé učební cesty vedoucí ke kvalifikaci, k odbornému diplomu či osvědčení.

Umožňuje dokumentaci, validaci a uznávání (*documentation, validation and recognition*) výsledků učení dosažených v zahraničí, jak ve formálním OVP, tak v neformálních kontextech. Systém je zaměřený na jednotlivce (*centred on the individual*) a založený na validaci a shromažďování jeho výsledků učení vyjádřených pomocí znalostí, dovedností a kompetencí potřebných k získání určité kvalifikace.

ECVET je systém určený pro fungování na evropské úrovni ve funkci systému zprostředkujícího mezi národními systémy a opatřeními pro shromažďování a přenos kreditů.

1.4. Technické principy

Evropský systém kreditů pro OVP je zamýšlen pro jednotlivce, kteří v průběhu své učební cesty chtějí akumulovat prospěch ze znalostí, dovedností a kompetencí, jež si postupně osvojují, k získání určité kvalifikace, určitého odborného diplomu či osvědčení, a/nebo přenášet své dosažené učební výsledky mezi kvalifikacemi, mezi systémy kvalifikací nebo mezi zeměmi, v souladu s národními předpisy pro postupy hodnocení a zkoušení.

Realizace je založena

- na postupné validaci výsledků učení: osvojené (ve formálních či neformálních kontextech) znalosti, dovednosti a kompetence jsou hodnoceny a validovány. Kde je to možné, jsou potvrzovány (*attested*) podle postupného absolvování jednotek připsováním kreditních bodů za tyto jednotky v závislosti na jednotlivcových výkonech či pokrocích v učení;

- na shromažďování (kapitalizaci) jednotek a kreditních bodů za absolvované jednotky: jsou-li jednou dotyčné jednotky a body jednotlivci připsány, získává je tím definitivně⁹;
- na přenášení výsledků učení: získané jednotky a kreditní body jsou přenositelné (např. od jednoho poskytovatele OVP k jinému, a existují-li příslušné úmluvy, z jedné země do jiné);
- na transparentnosti a vzájemné důvěře mezi partnery: úřady zodpovědné za kvalifikace či za jejich realizaci a/nebo zapojení poskytovatelé OVP sestavují memorandum o úmluvě (*establish memorandum of understanding*), což podporuje důvěru, podstatnou pro účinnou realizaci systému ECVET.

Technické principy a specifikace systému jsou vymezovány na evropské úrovni. Systém nemá nahradit existující národní systémy pro shromažďování a/nebo přenos kreditů. Každá země na základě dobrovolnosti rozhoduje na relevantní institucionální úrovni o zavedení systému ECVET, o podmínkách pro jeho aplikaci a o potřebných legislativních a legálních opatřeních.

Je to systém, který může fungovat v zemích, napříč zeměmi i mezi zeměmi nezávisle na tom, zda existuje či neexistuje

- národní systém (či více systémů) shromažďování a přenosu kreditů/jednotek v OVP;
- národní rámec kvalifikací či nějaký jiný ekvivalentní systém.

Dohoda o Evropském rámci kvalifikací a mřížce referenčních úrovní vztažených k výsledkům se považuje za důležitý nástroj pro to, aby systém ECVET mohl reálně fungovat¹⁰. Proto se TWG ujala iniciativy vypracovat první návrh mřížky referenčních úrovní¹¹, který byl vzat za základ pro návrh ERK.

1.5. Funkce systému ECVET

Systém ECVET má dvě generické funkce, které mohou, ale nemusí fungovat souběžně:

Funkce shromažďování a kapitalizace:

Kreditní systém umožňuje každé osobě v průběhu celé její individuální vzdělávací/učební cesty shromažďovat, kapitalizovat, přenášet a předkládat dosažené výsledky učení s požadavkem jejich uznání a validace. K tomuto účelu je uznání za jednotky osvojené v průběhu učební cesty, které jsou validovány, uchovávány, shromažďovány a mohou být postupně doplňovány až k dosažení kvalifikace (osvědčení, diplom...), v souladu s platnými předpisy a zkušebními postupy v dotyčném členském státě.

Na evropské úrovni systém ECVET jednotlivci umožňuje shromažďovat v případě mobility mezi zeměmi výsledky učení získané v zahraničí.

Funkce přenosu:

Kreditní systém umožňuje zavést srovnatelnost a ekvivalenci i mezi učením, jež třeba probíhalo v různých kontextech a v různých dobách. Znamená to kupříkladu, že programy přípravy jsou

⁹ Za dodržení národních předpisů.

¹⁰ Viz probíhající konzultační proces k návrhům ERK zpracovaným expertní skupinou pro ERK a Komisí.

¹¹ Viz studii zpracovanou QCA pro Cedefop k referenčním úrovním (v tisku).

zaměnitelné nebo se mohou vzájemně zastupovat a že validované výsledky učení mohou osobu osvobodit od absolvování celého či části nějakého programu přípravy atd.

Systém ECVET umožňuje jednotlivci realizovat učení v různých situacích a různých dobách tak, že předkládá své získané učební výsledky a dostává kredit k přechodu od jedné situace přípravy k jiné, v případě existence dohody z jednoho systému OVP do jiného (např. z neformální situace přípravy do formální atd.), tak, že přenáší a shromažďuje aktiva (*benefit*) svých získaných učebních výsledků, dokud nezíská kvalifikaci (osvědčení, diplom...), zvláště v případě nadnárodní mobility.

1.6. Výhody kreditního systému

Svou metodickou logikou a svými požadavky představuje každý systém shromažďování a přenosu kreditů i vně svých bezprostředních účelů výhodu pro učící se, kvalifikační/certifikační systémy, systémy a poskytovatele OVP, sektory a podniky. ECVET podporuje a usnadňuje vyvíjení kreditních systémů na národní úrovni a zároveň přináší přidanou hodnotu systému určeného pro realizaci a další rozvíjení na evropské úrovni.

Pro jednotlivce

Jednotlivcům kreditní systém umožňuje získat odborný diplom či osvědčení a jakoukoli udílenou kvalifikaci postupně, v souladu s národními předpisy. Jednotlivci (mladí učící se, uchazeči o zaměstnání...) tak mohou získávat jednotky vlastním tempem/v jim vyhovujícím rytmu. Systém zlepšuje přístup ke kvalifikacím a je faktorem motivujícím a povzbuzujícím jednotlivce k tomu, aby nepolevovali ve svých snahách a dále pokračovali na své učební dráze a dovedli ji až do konce. Umožňuje jim plánovat si individuálně projekt a cestu své přípravy a dále rozvíjet svůj profesní profil v rámci celoživotního vzdělávání.

Na evropské úrovni ECVET jednotlivci umožňuje mít v plné míře prospěch z nadnárodní mobility.

Pro systémy kvalifikací

Kreditní systém založený na jednotkách usnadňuje čitelnost a srovnatelnost znalostí, dovedností a kompetencí tvořících různé kvalifikace. Pomáhá tak v těchto ohledech úřadům, institucím a poskytovatelům OVP zodpovědným za projektování a realizaci kvalifikací koncipovat je a uspořádat i podávat o nich informace s nadějí na větší srozumitelnost a transparentnost.

Kreditní systém proto přispívá k zlepšení kvality procesů validace a zvláště validace v oblasti profesní přípravy. Takovýto systém posiluje spojení mezi systémem kvalifikací a trhem práce. Umožňuje také evaluaci a validaci výsledků neformálního učení.

Pro poskytovatele OVP

Realizace kreditního systému vede poskytovatele OVP k tomu, aby jasně a přesně vymezili cíle vzdělávání, a pomáhá jim tak projektovat atraktivnější a relevantnější nabídku poskytovaného OVP (programů, obsahů, organizace...). Podporuje přizpůsobování poskytovaného OVP učícím se, kteří postupují individualizovanými, na míru šitými a flexibilními cestami (kupř. modulárně organizované přípravy) a vyhledávají inovativní programy.

Na evropské úrovni pomáhá ECVET poskytovatelům OVP:

- v komunikaci o jejich nabídce přípravy,
- ve spolupráci na mezinárodní úrovni,
- v řízení, plánování a organizaci mobility jednotlivých učících se,
- v projektování a realizaci nabídky poradenství pro učící se využívající možností mobility.

Pro sektory a podniky

Kreditní systém činí nabídku a poskytování profesní přípravy transparentnějšími pro ekonomické aktéry (sociální partnery, podniky, odvětví, sektory...) a podporuje partnerství a interakci. Dává podnikům možnost volit a projektovat kurzy a moduly přípravy, které odpovídají potřebám jejich zaměstnanců. Napomáhá dosahování shody mezi projektováním kvalifikací či nabídky OVP a potřebami dovedností a kompetencí v sektorech a podnicích. Může podporovat rozvoj další profesní přípravy dospělých na úrovni sektorů či podniků.

Na evropské úrovni činí ECVET nabídku a poskytování profesní přípravy v jiných členských státech transparentnějšími pro zaměstnavatele a podniky. Umožňuje jim porozumět na základě získaných jednotek a kreditních bodů učebním výsledkům dosaženým v dotyčné oblasti OVP v jiných členských státech EU.

2. TECHNICKÁ OPATŘENÍ

2.1. Jednotky

V technické rovině je systém ECVET založen:

- na rozčleňování kvalifikací do jednotek,
- na popisu obsahů jednotek (očekávaných učebních výsledků) v kategoriích znalostí, dovedností a kompetencí.

Vymezení a popis učebních cílů v kategoriích znalostí, dovedností a kompetencí a uspořádání jednotky musí být prováděny na národní úrovni k tomu kompetentním orgánem zodpovědným za příslušnou kvalifikaci a její realizaci.

2.1.1. Charakteristiky jednotky¹²

Jednotka je charakterizována popisem učebních cílů ve vztahu:

- ke znalostem, dovednostem a kompetencím, jež dotyčnou jednotku tvoří;
- k referenční úrovni (ERK). Tato úroveň je obvykle stejná jako úroveň kvalifikace, jejíž je jednotka součástí, ale nemusí tomu tak být vždy.

Charakteristiky jednotky jsou nezávislé na jakýchkoli specifických metodách profesní přípravy či přístupech k učení se.

Jednotky lze charakterizovat podle znalostí, dovedností a kompetencí spjatých s úplnou kvalifikací. Dají se identifikovat různé typy jednotek, například transverzální či specifické, všeobecné či specializované, volitelné či povinné atd.

¹² K definicím viz „operational typology“ in „first report of technical working group ECVET“, chart 2, p. 10.

Jednotky mohou být vzájemně závislé (např. pořadím, hierarchií, progresí) nebo nezávislé a samostatné.

Kromě toho mohou být jednotky specificky vázány na určité údobí mobility, např. k získání dovedností a kompetence v cizích jazycích nebo interkulturní kompetence.

Jednotky musí:

- být čitelné a srozumitelné,
- být koherentně sestavené a učené,
- umožňovat evaluaci a validaci.

2.1.2. *Tři hlavní funkce jednotek*

– Informace pro aktéry (*stakeholders*)

Jednotka přináší informace o kvalifikaci podstatné jak pro jednotlivce, tak pro poskytovatele OVP, protože část charakteristik kvalifikace prezentuje v kategoriích znalostí, dovedností a kompetencí.

– Hodnocení výsledků učení

Jednotka popisuje očekávané učební výsledky celku či části učebních aktivit prováděných v rámci určitého modulu, programu přípravy atd. Specifikuje požadavky a evaluační kritéria.

– Validace výsledků učení

Jsou-li kredity za určitou jednotku připsány určitému jednotlivci, vyjadřuje to konkrétním způsobem validaci znalostí, dovedností a kompetencí, jichž tento učící se dosáhl. Ukazuje to také pokrok dotyčného jednotlivce na jeho učební dráze.

2.1.3. *Složky jednotky*

Jednotku tvoří koherentní soubor znalostí, dovedností a kompetencí, které se vztahují k určitému profesnímu profilu a/nebo poli budoucí profesní působnosti a jsou podsouborem celkového komplexu učebních výsledků vyžadovaných pro určitou kvalifikaci. Znalosti, dovednosti a kompetence odpovídající určité jednotce jsou na národní úrovni vyjádřeny ve standardu, katalogu, referenčním rámci či jiném typu dokumentu. Na evropské úrovni poskytuje ECVET soubor společných principů pro kvalitativní a kvantitativní aspekty projektování jednotek.

Formulace a prezentace jednotek se může nicméně různit podle metodik přijatých příslušnými orgány zodpovědnými za dotyčnou kvalifikaci. Vždy ale obsahuje takové informace jako:

- obecné označení jednotky,
- referenční úroveň (obvykle, ale nikoli nutně vždy též jako úroveň kvalifikace),
- seznam příslušných znalostí, dovedností a kompetencí,
- evaluační kritéria,
- relativní závažnost jednotky v porovnání s celkem kvalifikace.

2.1.4. *Počet a velikost jednotek*

Celkový počet jednotek tvořících kvalifikaci a velikost jednotlivých jednotek stanovují orgány zodpovědné za dotyčnou kvalifikaci (nebo osvědčení či diplom).

Počet a formát jednotek závisí na stupni složitosti, pokročilosti a rozmanitosti znalostí, dovedností a kompetencí vyžadovaných pro dotyčnou kvalifikaci.

Avšak:

- příliš velký počet jednotek, atomizující kvalifikaci v množství „mikrojednotek“, vede nevyhnutelně k ztrátě čitelnosti systému,
- příliš malý počet jednotek může bránit shromažďování učebních výsledků.

Je proto možné jednotky spojovat do souborů jednotek nebo je členit do podjednotek.

2.1.5. *Evaluace a validace výsledků učení*

Po evaluaci učebních výsledků (na základě očekávaných znalostí, dovedností a kompetencí) se jednotky validují. Výsledky evaluace musí být v souladu s požadavky kvalifikace, o niž dotyčný jednotlivec usiluje, podle příslušných předpisů a schválených národních opatření pro validaci výsledků učení.

Jednotlivec získává kredity za znalosti, dovednosti a kompetence ve shodě s validací jedné či více jednotek, nezávisle na své učební cestě (ve formálním či neformálním kontextu, v rámci pracovní praxe...). Jednotlivec může získat kredity za jednu či více jednotek na základě validace svých zkušeností z praxe a neformálních učebních aktivit.

Podle národních právních a technických opatření mohou být jednotlivě hodnoceny, validovány a osvědčovány každá jednotka, podjednotka či soubor jednotek.

V případě mobility jsou tyto předpisy a opatření výslovně uváděny v memorandu o úmluvě sjednaném mezi relevantními úřady, institucemi či poskytovateli OVP.

2.1.6. *Shromažďování (kapitalizace) kreditů za jednotky*

Jednotky jsou udělovány nezávisle na způsobech učení, protože:

- stejných učebních výsledků lze dosáhnout prostřednictvím různých programů, modulů atd. o různé délce a poskytovaných v různých formách,
- stejných učebních výsledků lze dosáhnout v rámci neformálního vzdělávání (programy, moduly či jednotky vně systému formálního vzdělávání a přípravy),
- stejných učebních výsledků lze dosáhnout cestou informálního učení (samostatné studium, učení na pracovním místě, ze životní zkušenosti),
- obvyklých programů se mohou zúčastnit všechny typy učících se (na částečný úvazek, pomalým či rychlým tempem).

Tak, jak jednotlivci získávají jednotky, jsou získané kredity za tyto jednotky zaznamenávány, uchovávány a kapitalizovány a shromažďovány až po udělení příslušné kvalifikace.

Opatření týkající se doby platnosti udělovaných jednotek, během níž může osoba přidělených kreditů využít k tomu, aby s jejich přispěním splnila požadavky na získání úplné (možno-li) nebo dílčí kvalifikace, stanoví orgán zodpovědný za dotyčnou kvalifikaci či její realizaci.

Příklad:

Veškeré užitečné informace o jednotkách

Kvalifikace a jednotky						
– Kvalifikace: Odborná kvalifikace v hotelové a restaurační službě						
– Obor působnosti: Hotelnictví a pohostinství						
Úroveň		Jednotky	Označení/Popis ¹³	Charakteristiky ¹⁴		
ERK	národní	7 jednotek				
3	střední vzdělání	Kvalifikace	Kuchař pro restaurace	Povaha	Platnost	
3		Jednotka 1	Základní hotelová a restaurační služba	povinné	5 let	
3		– Podjednotka	Hotelová služba	povinné	5 let	
3		– Podjednotka	Restaurační služba	povinné	5 let	
2		Jednotka 2	Činnosti v kuchyni restaurace	povinné	5 let	
3		Jednotka 3	Příprava jídel pro hosty restaurace	povinné	5 let	
3		Jednotka 4	Úkoly obsluhujícího personálu v restauraci	volitelné	5 let	
3		Jednotka 5	Mateřský jazyk	volitelné	3 roky	
3		Jednotka 6	Fyzika a chemie	povinné	5 let	
3		Jednotka 7	Cizí jazyk	povinné	3 roky	

2.1.7. Přenos kreditů za jednotky

Přenos kreditů za jednotky umožňuje učícímu se podržet si užitek z kreditů přidělených za získané jednotky (po ohodnocení učebních výsledků dosažených ve formálním, neformálním či informálním kontextu), když mění svou učební cestu nebo svou profesní specializaci, ve shodě s předpisy a opatřeními národního systému.

Přenos kreditů za jednotky může nastat, když individuální učební cesty zahrnují údobí mobility uvnitř různých systémů OVP či mezi nimi. Jednotky, u nichž se kredity udělené za jejich získání přenášejí, jsou uvedeny v „memorandu o úmluvě“.

2.1.8. Jednotky a poskytování formálního OVP

Poskytovatel OVP může projektovat program přípravy a učební proces tak, aby odpovídaly znalostem, dovednostem a kompetencím (ZDK) vyžadovaným pro celou kvalifikaci a pro každou jednotku. K tomuto účelu může vzít v úvahu všechny relevantní parametry, jako obsah (či program), potřebné vstupní znalosti (*pre-attainment*) a předchozí požadavky (*prior requirement*), trvání, tempo/rytmus, kombinování forem výuky (*alternation*), předpokládané individuální pracovní zatížení (*individual workload envisaged*).

Učební výsledky osoby učící se v neformálním kontextu lze porovnávat s očekávanými výsledky (ZDK) určité jednotky určité kvalifikace ve formálním učebním kontextu, a tak je možné ZDK osvojené v neformálním kontextu akceptovat a přidělovat za ně kredity.

Tak lze program a proces členit do modulů a, je-li to nutné, individualizovat.

¹³ Zde se uvádí jen označení jednotek. Úplný popis kvalifikace a jednotek (v podobě ZDK) je k dispozici v samostatném dokumentu (viz výše bod 2.1.3.).

¹⁴ Charakteristiky uvedené v této tabulce jsou pouze pomyslné příklady.

2.2. Kreditní body (Kredity)

2.2.1. Dohoda na evropské úrovni:

Kvalifikaci a každou jednotku reprezentuje určitý počet kreditních bodů. Kreditní body doplňují jednotky (či podjednotky). Vyjadřují rozsah učebních výsledků zahrnutých v každé jednotce a podávají také informaci o relativní závažnosti jednotek, které tvoří určitou kvalifikaci.

Příklad:

Kvalifikace/Jednotky	Kreditní body
Kvalifikace	80 bodů
Jednotka 1	40 bodů
Jednotka 2	20 bodů
Jednotka 3	15 bodů
Jednotka 4	5 bodů

Kreditní body, jako kredity za jednotky, jsou udělovány nezávisle na způsobech učení¹⁵. Jsou udělovány:

- současně s udělením jednotek či podjednotek;
- je-li to nutné, po ohodnocení učebních výsledků, které jsou součástí jednotky.

Varianty nemají vliv ani na charakteristiky kvalifikace a jednotek ani na kreditní hodnotu kvalifikace a jednotek.

2.2.2. Kreditní body a úrovně (ERK):

Kreditní body charakterizuje určitá úroveň.

Příklad:

Úrovně ERK	Úrovně kreditních bodů
4	body úrovně 4
3	body úrovně 3
2	body úrovně 2
1	body úrovně 1

V zásadě mohou být kreditní body přenášeny – v určitých mezích podle vymezení národními systémy – mezi kvalifikacemi odlišných úrovní. Proto mohou kreditní body přidělené určité kvalifikaci zahrnovat určitý počet bodů odlišných úrovní¹⁶.

2.2.3. Metody pro přidělování kreditních bodů kvalifikacím a jednotkám¹⁷

Na národní úrovni je možných několik metod k určení toho, jaký počet kreditních bodů má být přidělen určité kvalifikaci a jednotkám¹⁸. Například může být počet kreditních bodů přidělených určité kvalifikaci a jednotkám stanoven na základě těchto kritérií:

¹⁵ Srv. oddíl 2.1. vi) „Shromažďování (kapitalizace) kreditů za jednotky“.

¹⁶ Příslušný orgán zodpovědný za dotýčnou kvalifikaci stanoví úroveň ERK této kvalifikace podle kritérií a deskriptorů obsažených ve specifikacích ERK.

¹⁷ Tento oddíl by měl být doplněn o kompendium užitečných metodik.

¹⁸ Je potřebný systém velmi otevřený, pokud jde o možné metody.

- obsah kvalifikace co do šíře a/nebo objemu znalostí, dovedností a obecnějších kompetencí, jež je třeba zvládnout;
- přihlídnutí k teoretické průměrné délce programu vedoucího k takové kvalifikaci;
- množství odhadovaných učebních aktivit a vynaložené práce nutné k tomu, aby si učící se osvojil soubor učebních výsledků odpovídajících dílečích či úplné kvalifikaci (např. ve vztahu k obvyklému programu přípravy či odpovídajícímu referenčnímu programu přípravy¹⁹).

Kompetentní orgány na relevantní institucionální úrovni (na národní a popř. na mezinárodní úrovni) stanovují, jaký počet kreditních bodů má být přidělen dotyčné kvalifikaci a jednotkám. Národní rámec kvalifikací může zahrnovat ustanovení týkající se kreditů.

Mohou být uváděny dodatečné informace o rozsahu učebních aktivit spojených s jednou či více typickými učebními cestami vedoucími k získání dotyčné kvalifikace.

2.2.4. *Shromažďování kreditních bodů a uznávání*

Kreditní body představují rozsah učebních výsledků, jichž jednotlivec dosáhl. Kreditní body jsou:

- získávány jednotlivcem současně se získáním jednotek, podjednotek, a je-li třeba, části určité jednotky²⁰;
- shromažďovány v průběhu učební dráhy;
- používány jako ukazatel pokroku učícího se;
- používány jako ukazatel ukončení individuální učební cesty vedoucí ke kvalifikaci.

Kreditní body lze používat k tomu, aby učícím se umožňovaly

- přecházet od jedné kvalifikace k jiné na téže úrovni ERK;
- postupovat od jedné kvalifikační úrovně k jiné;
- přestupovat z jednoho učebního systému do jiného.

Kreditní body nejsou uznávány automaticky. Uznání je rozhodnutí činěné na národní úrovni příslušnými orgány zodpovědnými za dotyčnou kvalifikaci či její realizaci (institucemi přípravy, zaměstnavateli, ministerstvy, sociálními partnery, profesními organizacemi, obchodními komorami ...).

Kreditní body vázané na úroveň ERK by však mohly zvýšit předvídatelnost rozhodnutí o uznání. Mohly by usnadnit uzavírání individuálních učebních smluv a kolektivních konvencí o uznávání na sektorové, regionální, národní či evropské úrovni. Tyto konvence o uznávání jsou součástí memoranda o úmluvě²¹ a/nebo individuální učební úmluvy ECVET²².

2.2.5. *Příklady pro realizaci*

Následující příklady jsou míněny jako ilustrace technických specifikací. Nejsou to příklady skutečně existujících případů.

¹⁹ Na evropské úrovni by pro ECVET mohlo být konvencionálně stanoveno, že osoba učící se na plný úvazek může získat v průměru 60 až 80 kreditních bodů na konci typické jednorocní formální učební cesty či referenční formální učební cesty. Srv. oddíl 2.3 – „Memorandum o dohodě“.

²⁰ Srv. oddíl 2.1 – „Jednotky“.

²¹ Srv. oddíl 2.3 – „Memorandum o dohodě“.

²² Srv. oddíl 4 – „Mobilita a evropské kreditní body v OVP“.

Na národní úrovni:

Dané kvalifikaci (nebo souboru jednotek) na dané referenční úrovni přidělí příslušný orgán zodpovědný za tuto kvalifikaci či její realizaci určitý počet kreditních bodů.

Příklad 1:

kvalifikace: stavitel
 úroveň ERK kvalifikace: úroveň 3
 počet kreditních bodů: 95 kreditních bodů na úrovni 3

Příklad 2:

kvalifikace: elektrotechnik
 úroveň ERK kvalifikace: úroveň 4
 počet kreditních bodů: 120 kreditních bodů na úrovni 4

Příslušný orgán zodpovědný za dotýčnou kvalifikaci či její realizaci přidělí kreditní body ECVET každé jednotce podle relativního rozsahu, závažnosti a úrovně znalostí, dovedností a kompetencí, jež mají být získány.

Některé z jednotek mohou být na úrovni odlišné od úrovně, na níž je udělována kvalifikace. Kreditní body odpovídající těmto jednotkám mají stejnou úroveň jako tyto jednotky.

Příklad 1:

kvalifikace: stavitel
 úroveň ERK kvalifikace: úroveň 3
 počet kreditních bodů: 95 kreditních bodů na úrovni 3
 počet jednotek: 7, z toho jedna na úrovni 2 ERK

Kvalifikace	Kreditní body
Stavitel	95 bodů úrovně 3
Jednotky	
jednotka 1	30 bodů úrovně 3
jednotka 2	25 bodů úrovně 3
jednotka 3	15 bodů úrovně 3
jednotka 4	8 bodů úrovně 2
jednotka 5	8 bodů úrovně 3
jednotka 6	5 bodů úrovně 3
jednotka 7	4 body úrovně 3

Příklad 2:

kvalifikace: elektrotechnik
 úroveň ERK kvalifikace: úroveň 4
 počet kreditních bodů: 120 kreditních bodů na úrovni 4
 počet jednotek: 9, z toho dvě na úrovni 3 ERK a dvě volitelné

Kvalifikace	Kreditní body
Elektrotechnik	120 bodů úrovně 4
Jednotky	
jednotka 1	30 bodů úrovně 4
jednotka 2	25 bodů úrovně 4
jednotka 3	18 bodů úrovně 4
jednotka 4	12 bodů úrovně 3
jednotka 5	10 bodů úrovně 4
jednotka 6	8 bodů úrovně 3
jednotka 7	6 bodů úrovně 4
jednotka 8	5 bodů úrovně 4
jednotka 9 (volitelná)	3 body úrovně 4
jednotka 9 (volitelná)	3 body úrovně 4

Příklad 3:

Všechny údaje o kvalifikaci a jednotkách, které ji tvoří, lze prezentovat v sumarizující tabulce. Kvalifikace na úrovni 3, která zahrnuje 7 jednotek, z toho

- jednu jednotku s dvěma podjednotkami,
- jednu jednotku na úrovni 2 ERK,
- dvě volitelné jednotky.

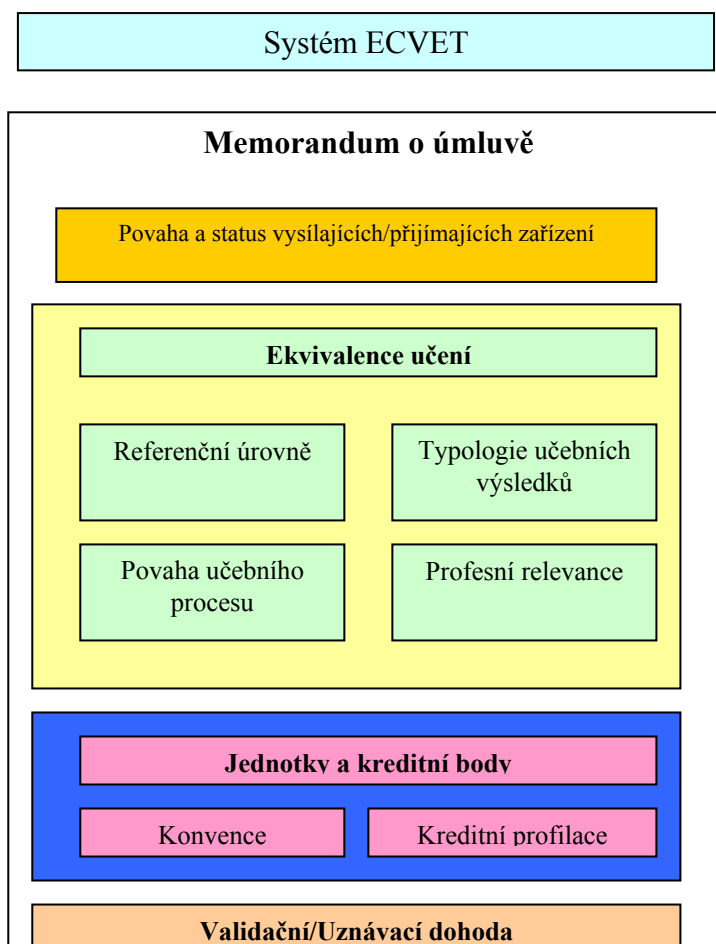
Kvalifikace a jednotky						Kreditní body	
– Označení kvalifikace: Odborná kvalifikace v hotelové a restaurační službě							
– Obor působnosti: Hotelnictví a pohostinství							
Úroveň		Jednotky	Označení/popis ²³	Charakteristiky	počet	úroveň ERK	
úroveň ERK	národní úroveň				APL ²⁴		
3	střední vzdělání	Kvalifikace	Kuchař pro restaurace		x	120	3
3		Jednotka 1	Základní hotelová a restaurační služba	povinné	x	35	3
3		– Podjednotka	Hotelová služba	povinné	x	20	3
3		– Podjednotka	Restaurační služba	povinné	x	15	3
2		Jednotka 2	Činnosti v kuchyni restaurace	povinné	x	30	2
3		Jednotka 3	Příprava jídel pro hosty restaurace	povinné	x	20	3
3		Jednotka 4	Úkoly obsluhujícího personálu v restauraci	volitelné	x	20	3
3		Jednotka 5	Mateřský jazyk	volitelné	x	20	3
3		Jednotka 6	Fyzika a chemie	povinné		8	3
3		Jednotka 7	Cizí jazyk	povinné	x	7	3

²³ Zde se uvádí jen nadpis. Popis kvalifikace a jednotek v kategoriích znalostí, dovedností/know-how a širších kompetencí je obsažen ve zvláštním dokumentu.

²⁴ APL: accreditation of prior learning (uznávání výsledků předchozího učení). To je jen příklad možných doplňujících charakteristik, které může být třeba uvést.

2.3. Memorandum o úmluvě

System ECVET poskytuje uživatelům řadu nástrojů, které lze podle požadavků využít k zjištění povahy a rozsahu jakéhokoli konkrétního komplexu výsledků učení (tj. znalostí, dovedností a širších kompetencí spojených s učením ze zkušenosti) a odtud k stanovení „hodnoty v kreditech“ těchto učebních výsledků. Tyto nástroje jsou zamýšleny pro použití v kontextu „memoranda o úmluvě“:

Memorandum o úmluvě je klíčovým prostředkem, neboť vytváří klima důvěry, v němž může fungovat přenos kreditů. Memorandum je dokument zpracováváný ve shodě s ustanoveními ECVET partnerskými organizacemi. Poskytuje informace o těchto aspektech:

- **povaha vysílajícího a přijímajícího zařízení**, jež uzavírají dohodu o přenosu – obě musí mít možnost důvěřovat druhému, pokud jde o kompetenci provádět či udělovat osvědčení na vhodné úrovni, připsávat či přidělovat kredity. Tato potřeba může být naplněna za pomoci rámce zajišťování kvality nebo skrze působení nějakého specifického procesu.
- **ekvivalence učení**, o něž jde u každé ze stran dohody o přenosu. K tomu byla vyvinuta řada nástrojů určených k vymezení či identifikaci povahy tohoto učení:
 - **referenční úrovně**, stanovící relativní úroveň, na níž jsou umístěny výsledky učení, za něž mají být uděleny jednotky a kredity;

- **jednotky a typologie učebních výsledků** (definovaných jako znalosti, dovednosti a širší kompetence), dávající oběma partnerům možnost identifikovat relevanci výsledků učení pro příslušné ocenění či kvalifikaci na každé ze stran dohody;
 - **povaha učebního procesu**, o němž jde – tj. poměr neformálního/formálního učení (jeho hutnost [*density*]) či poměr teorie/praxe (jeho způsob [*mode*]);
 - **profesní relevance** či profesní profil spojený s učebními výsledky, o němž jde;
- **validační** (a popřípadě **uznávací**) **dohoda**. Partneři popíší, jakých procedur a postupů se užívá k zajištění spravedlivé validace a uznávání (jednotek a kreditů) a rovného zacházení s učícími se.
 - **kvantifikace** přidělování **kreditů** na základě evropských **konvencí** (tak, aby odlišná lokální, národní či sektorová kreditní opatření mohla být „převáděna“ na kredity ECVET). Má ji usnadnit i **nástroj ke kreditní profilaci**.
 - **rozsah učebních aktivit**, ve vztahu k jedné či několika referenčním formálním učebním cestám (typickým formálním učebním cestám) a počtu kreditů, který je třeba získat²⁵.

3. KREDITNÍ PROFILACE

Skutečné udělování kreditních bodů spjatých s určitou kvalifikací lze interpretovat za příspěvní nástroje „kreditní profilace“ vyvinuté pro ECVET. Zahrnuje to analýzu učebních výsledků spjatých s každou jednotkou dotyčné kvalifikace a nominální přiřazení jednotek odpovídajícím úrovním. Výsledné rozdělení kreditů lze znázornit v jednoduchém diagramu. Tento nástroj poskytuje metodu k interpretaci rozdělování kreditů v daném kvalifikačním systému. Záměrem není poskytnout společný standard pro obsah jednotek a s ním spojené kredity.

Podrobnosti k způsobu fungování Kreditní profilace jsou obsaženy v dodatku XX (*ten je třeba doplnit*).

4. MOBILITA A EVROPSKÉ KREDITY PRO OVP

4.1. Role poskytovatelů OVP, institucí, kompetentních orgánů... při realizaci ECVET: informační balíček (*příloha 1*)

Informační balíček instituce či poskytovatele OVP, kteří jsou zapojeni do ECVET, obsahuje základní informace o jednotkách a kreditech, kvalifikacích, výstupech či cílech programu přípravy. Kromě toho poskytuje informace o odpovídajících nabídkách přípravy.

Tento informační balíček se uveřejňuje ve dvou jazycích na webových stránkách a/nebo v tištěné formě v jedné či více brožurách. Musí obsahovat body seznamu připojeného k tomuto dokumentu, včetně informací pro frekventanty profesní přípravy ze zahraničí.

²⁵ Taková formální cesta přípravy (či obvyklý program) zahrnuje všechny aktivity, o nichž se očekává, že je učící se vykoná, aby dosáhl učebních výsledků, včetně například (tam, kde se to hodí): vyučování, výcviku, koučování, seminářů, tutoriálů; samostatného studia a výzkumu; relevantních aktivit IT; přípravy v podnicích; hodnotících, evaluačních a validačních aktivit; praktické práce v laboratořích či na jiných místech.

4.2. Individuální dohoda o učení v rámci ECVET

V případech, kdy vzdělávací cesta zahrnuje přenos jednotek a kreditů, pořizují vysílající a přijímající instituce společně dohodu o vzdělávání. Učící se, který se mezi nimi má pohybovat (*the mobile learner*), musí s dohodou o vzdělávání souhlasit. Dohoda zahrnuje seznam jednotek a kreditů, které mají být absolvovány během období mobility, a odpovídající moduly a kurzy, jež mají být učícímu se nabídnuty. Tyto moduly a tyto kurzy jsou nahlíženy jako nedílná součást programu zamýšleného vysílajícím zařízením, i pokud jsou jinak prezentovány.

Dohoda o učení je psána v jazycích vysílající a přijímající země. Pořizuje se před odjezdem učícího se a musí být ihned aktualizována v případě změn v organizaci a obsahu modulů či kurzů.

4.3. Záznam o výsledcích

Záznam dokumentuje výsledky učícího se podle získaných (či nezískaných) jednotek, získaných kreditů ECVET a popř. lokálních či národních kreditů a známek. Uvádí také soupis zapsaných modulů a kurzů. V případě přenosu jednotek a kreditů vystavuje vysílajícímu učícímu se záznam o výsledcích domácí instituce před odjezdem a přijímanému učícímu se hostitelská instituce na konci období profesní přípravy v rámci mobility.

Záznam o výsledcích se píše v jazycích vysílající a přijímající země. Je to soukromý dokument. Používá se pro potřeby mobility učících se v rámci přípravy ve shodě s ustanoveními o ochraně osobních údajů.

5. ZNAČKA ECVET²⁶

5.1. Proč značka ECVET?

Na evropské úrovni bude značka ECVET udělována institucím a poskytovatelům OVP, kteří používají principy a pravidla ECVET správně a úplně a řídí se referenčními podmínkami značky ECVET. Značka ECVET bude pro uživatele OVP zárukou kvality v ohledu principů a pravidel ECVET. Bude posilovat pověst poskytovatele jako transparentního a spolehlivého partnera v evropské a mezinárodní spolupráci.

5.2. Jak získat značku ECVET?

Kritérii pro získání značky jsou:

- projektování kvalifikací či cílů přípravy v jednotkách,
- nabídka přípravy umožňující získávat jednotky,
- úplný informační balíček,
- příklady dohod o učení, záznamů o výsledcích učení,
- používání jednotek a kreditů ECVET,
- doklady o uznávání zahraničních výsledků učení.

5.3. Postupy pro značku ECVET

Budou doplněny odbornou pracovní skupinou (TWG).

²⁶ Pracovní skupina se vyslovuje pro princip značky ECVET. Je však ještě nutné ji dopracovat.

6. NÁRODNÍ KONTAKTNÍ OSOBY PRO ECVET A PILOTÁŽNÍ / TESTOVACÍ SÍŤ

Budou ustaveny odbornou pracovní skupinou (TWG).

7. EVROPSKÁ DATABÁZE ECVET PRO UŽIVATELE

Bude navržena odbornou pracovní skupinou (TWG)..

8. PŘÍLOHY

8.1. Stručný glosář²⁷

Kompetence²⁸

Kompetence obsahuje: i) kognitivní kompetenci zahrnující použití teorie a pojmů i informální neuvědomované znalosti získané zkušeností; ii) funkční kompetenci (dovednosti nebo know-how), věci, které by jednotlivec měl být schopen dělat, jakmile se nachází v dané oblasti práce, učení nebo sociální aktivity; iii) osobní kompetenci znamenající vědět, jak se chovat ve specifické situaci; iv) etickou kompetenci znamenající mít určité osobní nebo profesní hodnoty.*)

Kompetentní orgán

Kompetentní orgán je definován takto:

- pokud jde o určitou "úplnou" kvalifikaci, její vztah k 8 úrovním ERK a s ní spojený počet kreditních bodů za úplnou kvalifikaci: národní, regionální či odvětvový úřad ze zákona zodpovědný za dotyčnou kvalifikaci,
- pokud jde o vyvíjení jednotek (jejich odvozování z určité kvalifikace) a jejich hodnot v kreditních bodech: úřady a instituce na národní či regionální úrovni, poskytovatelé profesní přípravy, školy a podniky zodpovědné za dotyčnou kvalifikaci či proces odborné přípravy (realizaci) podle národních předpisů a memoranda o úmluvě příslušných partnerů.

Kreditní body (či kredity)

Kreditní body jsou přidělovány kvalifikacím a jednotkám, které je tvoří. Na základě dohody představují v numerické podobě rozsah (objem) výsledků učení a relativní závažnost každé z jednotek, jimiž je kvalifikace tvořena, ve vztahu k očekávaným výsledkům (tj. znalostem, dovednostem a kompetencím, jež mají být dosaženy a ohodnoceny), nezávisle na učební cestě.

Kreditní systém

Systém kreditů umožňuje rozčlenit kvalifikaci či cíle programu OVP do jednotek. Každá jednotka je vymezena v kategoriích znalostí, kompetencí a dovedností. Lze ji charakterizovat její velikostí a relativní důležitostí, v obecnosti vyjádřenou kreditními body (či kredity) nebo jinými faktory. Každou jednotku je možno validovat a uznávat samostatně.

²⁷ Odborná pracovní skupina (TWG) a CEDEFOP jej mají doplnit do konce listopadu 2005.

²⁸ Definice podaná v pracovním dokumentu (note) pro konzultaci k Evropskému rámci kvalifikací (ERK).

*) Pozn. překl.: Je použito oficiálního překladu z české verze dokumentu Komise Evropských společenství *Pracovní dokument zaměstnanců komise k evropskému rámci kvalifikací pro celoživotní učení*. Brusel 8. 7. 2005. SEC(2005) 957, odd. 3.2, s. 9.

Učení²⁹

Učení je kumulativní proces, během něhož si jednotlivci postupně osvojují stále složitější a abstraktnější entity (pojmy, kategorie, vzorce či modely chování) a/nebo získávají dovednosti a způsobilosti. Tento proces probíhá informálně, například při činnostech prováděných ve volném čase, a v kontextu formálního učení, který může zahrnovat pracoviště.^{**)}

Výsledky učení³⁰

Výsledky učení jsou údaje o tom, co se očekává, že učící se umí, čemu rozumí a/nebo co je schopen dělat, či co je schopen předvést, po ukončení procesu učení se jakoukoli formou či na konci určitého údobí učení se.

Kvalifikace³¹

Kvalifikace jsou formálním vyjádřením znalostí, dovedností a širších kompetencí jednotlivců. Jsou uznávány na lokální, národní či sektorové úrovni a v některých případech na mezinárodní úrovni. Kvalifikace je dosaženo, když kompetentní orgán rozhodne, že jednotlivec ve svém učení dosáhl předepsaného standardu znalostí, dovedností a širších kompetencí. Dosažení standardu výsledků učení se potvrzuje prostřednictvím hodnoticího procesu nebo úspěšným ukončením vzdělávacího kurzu. Kvalifikační učení se a hodnocení mohou probíhat v rámci vzdělávacího programu a/nebo pracovní praxe a/nebo jakéhokoli typu formální, neformální či informální učební cesty. Kvalifikace propůjčuje oficiální uznání hodnotné na trhu práce a v dalším vzdělávání a přípravě. Kvalifikace může ze zákona opravňovat k výkonu povolání.

Jednotka

Jednotka je částí kvalifikace. Může být nejmenší částí kvalifikace, kterou je možno hodnotit, validovat a certifikovat. Jednotka může být specifická pro jednu určitou kvalifikaci či společná několika kvalifikacím. Znalosti, dovednosti a kompetence tvořící kredit jednotky jsou základem pro hodnocení a validaci výsledků osob. Jednotky se validují na závěr hodnocení výsledků, jehož výsledek musí vyhovovat požadavkům kvalifikace.

8.2. Otázky a odpovědi³²*8.2.1. ECVET****Proč zavést Evropský kreditní systém pro OVP (ECVET)?***

Evropský kreditní systém pro OVP (ECVET) činí kvalifikace a cíle vzdělávání a přípravy snadno čitelnými a srovnatelnými pro každého jednotlivce na místní, národní či evropské úrovni. Uspadňuje mobilitu a uznávání dosažených výsledků učení. ECVET poskytuje základ pro přizpůsobování poskytovaného OVP všem typům učících se a pro projektování flexibilních cest přípravy. Činí OVP atraktivnější pro všechny jednotlivce v průběhu celého života.

²⁹ Definice podaná v pracovním dokumentu (note) pro konzultaci k Evropskému rámci kvalifikací (ERK).

^{**}) Pozn. překl.: Je použito oficiálního překladu z české verze dokumentu Komise Evropských společenství *Pracovní dokument zaměstnanců komise k evropskému rámci kvalifikací pro celoživotní učení*. Brusel 8. 7. 2005. SEC(2005) 957, odd. 3.1, s. 8.

³⁰ Bologna working group on qualifications framework, February 2005, s. 39; CEDEFOP Terminology of vocational training policy, 2004, s. 101.

³¹ Termín "kvalifikace" může mít více významů. Se zřetelem k Evropskému rámci kvalifikací tak byla navržena tato definice opírající se o práci OECD, třetí následnou zprávu "framework of actions for the lifelong development of competencies and qualifications" sociálních partnerů z roku 2005 a práci pracovní skupiny ECVET.

³² Tyto „otázky/odpovědi“ by měly být doplněny.

Do jakého evropského kooperačního rámce se ECVET začleňuje?

ECVET je jednou z konkrétních iniciativ, o nichž bylo rozhodnuto v rámci Kodaňského procesu k podpoře zvýšené evropské spolupráce v odborném vzdělávání a přípravě. ECVET je jedním ze společných nástrojů a prostředků přímo relevantních pro jednotlivé občany, které mají být vyvinuty spolu s Evropským rámcem kvalifikací (ERK).

Má ECVET nahradit existující národní systémy?

Ne, ECVET nemá nahradit existující národní systémy. Má působit na základě dobrovolnosti na evropské úrovni v kontextu mobility. Na druhé straně mohou principy a technické specifikace ECVET být na národní úrovni převzaty.

Je pro realizaci ECVET nutná harmonizace cyklů, programů a/nebo kvalifikačních standardů OVP?

Ne. ECVET je konstruován tak, aby mohl být implementován, ať jsou rozdíly mezi národními systémy jakékoli. ECVET ovšem vyžaduje dialog mezi kompetentními orgány zodpovědnými za kvalifikace a k dobrému fungování potřebuje memoranda o úmluvě.

Pokrývá ECVET praxe v podnicích?

Ano, ECVET není omezen na kurzy formálního vzdělávání. Pokrývá také praxe v podnicích, které jsou popsány, pokud jde o výsledky učení (jako součásti jednotek nebo úplné jednotky), a vyjádřeny v kreditních bodech. Odpovídající jednotky a kredity mohou být uděleny pouze po příslušném ohodnocení.

Pokrývá ECVET neformální a informální učení?

Ano, ECVET není omezen na formální vzdělávání a formální programy. Pokrývá také výsledky učení, jichž jednotlivci dosáhli při práci, životní zkušeností atd. Získané znalosti, dovednosti a širší kompetence musí být ohodnoceny ve vztahu k požadovaným znalostem, dovednostem a kompetencím.

Umožňuje ECVET učícímu se dosáhnout kvalifikace shromažďováním získaných jednotek a/nebo udělených kreditních bodů?

Ano. Udělené jednotky a kreditní body se mohou shromažďovat a mohou se postupně doplňovat, až je dosaženo kvalifikace. Tato funkce jednotek a kreditních bodů musí být v souladu s národními předpisy a zkuškovými procedurami.

8.2.2. Kvalifikace, jednotky, kredit za jednotky a kreditní body***Jsou jednotky i kreditní body obojí nepostradatelné pro realizaci ECVET?***

Ano. ECVET je založen na popisu kvalifikací v kategoriích znalostí, dovedností a širších kompetencí uspořádaných do jednotek a na přidělování kreditních bodů kvalifikacím a jednotkám v závislosti na jejich relativní závažnosti.

- Jednotky (které mohou být označovány také jako “učební jednotky” nebo “hodnotící jednotky”) jsou části kvalifikace a jsou založeny na popisu znalostí, dovedností a širších kompetencí;
- kreditní body jsou kvantifikovaným vyjádřením rozsahu výsledků učení zahrnutých v každé jednotce a podávají také informaci o relativní závažnosti jednotek, z nichž kvalifikace sestává.

Jednotky a kreditní body tak poskytují komplementární kvalitativní a kvantitativní informace.

Jsou pro realizaci ECVET závazné úrovně ERK?

Ano. 8 úrovně ERK je definováno výsledky učení, které budou vztaženy ke kvalifikacím a kvalifikačním rámcům (národním a sektorovým) užívaným napříč celou Evropou. Tyto evropské referenční body poskytují:

- nezbytný společný referenční vztah pro úřady uznávající vzdělávání, přípravu a výsledky učení;
- přímou podporu úřadům, institucím, poskytovatelům a jiným kompetentním orgánům vzdělávání a odborné přípravy, která jim umožňuje zařazovat a srovnávat kvalifikace a nabízené a poskytované učení podle společného referenčního vztahu srozumitelného napříč celou Evropou.

Je nějaký ideální počet jednotek pro kvalifikaci a nějaká ideální velikost jednotky?

Ne. Toto závisí na kompetentním orgánu zodpovědném za dotyčnou kvalifikaci a/nebo její realizaci. Doporučuje se však nevytvářet jednotky příliš malé, aby se zabránilo fragmentaci kvalifikace. A doporučuje se také nevytvářet jednotky příliš velké, aby se zabránilo tvoření potenciálních překážek v procesech učení a hodnocení.

Kdo rozhoduje o počtu a charakteristikách jednotek, počtu kreditních bodů přidělovaných kvalifikaci a jednotkám, evaluačních a validačních procedurách...?

Je to kompetentní orgán národní úrovně, který je zodpovědný za dotyčnou kvalifikaci či její realizaci.

Je obsah jednotek závislý na procesu učení?

Ne. Obsah jednotek je nezávislý na metodách přípravy, přístupech k učení...

Je nějaký minimální počet kreditních bodů, které je třeba obdržet od instituce udělující kvalifikaci?

Ne. Rozhodovat o tom je zcela ponecháno na kompetentním orgánu zodpovědném za dotyčnou kvalifikaci, v mezích zákonného rámce, v němž působí.

Je možné stanovit kreditní body za část jednotky?

Ano, se zřetelem k znalostem, dovednostem a širším kompetencím, o něž jde.

Mohou být jednotky odlišné povahy či různých kategorií?

Ano. Jednotky mohou mít specifické charakteristiky, které jsou navzájem odlišné (např. ordináty, hierarchické, progresivní ...)

Jak dlouho mohou být jednotky a kredity za jednotky platné?

Rozhodovat o tom je ponecháno na kompetentním orgánu zodpovědném za dotyčnou kvalifikaci a/nebo její realizaci. Tato doba platnosti může záviset na více kriteriích, kupř. na aktualizaci kvalifikačních požadavků.

8.2.3. Informace, kooperace

Jaké jsou rozdíly mezi memorandem o úmluvě (Memorandum of understanding – MoU), dohodou o učení (Learning agreement – LA) a informačním balíčkem (information package – IP)?

- Memorandum o úmluvě (MoU) je globální dobrovolná dohoda mezi národními úřady, poskytovateli OVP, sektory či jakýmkoli kompetentními orgány o kooperaci v oblasti

validace, přenosu a popřípadě uznávání výsledků učení a kreditů dosažených učícími se, kteří využívají možností mobility.

- Dohoda o učení (LA) je individuální dohoda, která se uzavírá pro určitý případ mobility některého učícího se. Podepisují ji vysílající a přijímající organizace a učící se.
- Informační balíček (IP) je soubor informací charakteristických pro tu kterou organizaci, poskytovatele OVP či kompetentní orgán zúčastněný v ECVET. Je to jakási databáze.

Je memorandum o úmluvě povinné pro realizaci ECVET mezi partnery?

Ano. Memorandum o úmluvě (MoU) je podstatné pro vytvoření klimatu důvěry, v němž teprve může účinně fungovat přenos kreditů jednotlivých učících se v OVP. MoU je dokument sepsovaný partnery na relevantní úrovni k vytvoření komplementarity a reciprocity kreditních procedur a tím k zabezpečení validace (a uznávání) a transferu kreditů.

Může dodatek k osvědčení Europass podávat informace o jednotkách a kreditech?

Ano, může. Dodatek k osvědčení Europass je vydáván lidem, kteří jsou držitelé certifikátu o odborném vzdělání a přípravě; doplňuje informace obsažené již v oficiálním certifikátu a činí jej tak srozumitelnějším, zvláště pro zaměstnavatele či instituce v jiných zemích, než byl vydán. Informace v dodatku k osvědčení Europass jsou poskytovány relevantními certifikačními úřady. Některé země pořídily národní inventáře dodatků k certifikátu Europass³³.

8.2.4. Realizace ECVET

Jsou jednotky a kreditní body udělovány všemi poskytovateli OVP, aktéry atd. bez jakékoli záruky kvality a/nebo právní záruky?

Ne. O podmínkách pro jejich používání a nezbytných právních opatřeních rozhoduje každá země na relevantní úrovni tak, aby zabezpečila kvalitu, užitnou hodnotu a směnnou hodnotu kreditů; zahrnuje to národní, lokální či odvětvové právní úpravy a regulace týkající se hodnocení, uznávání, certifikace a zajišťování kvality. ECVET není určen k tomu, aby umožnil přidělování nebo užívání kreditů bez obvyklých formálních kontrol kvality.

Jsou jednotky a kreditní body automaticky uznávány kompetentními orgány, poskytovateli OVP atd.?

Ne. ECVET nezaručuje automatické uznání. Úřad udělující kvalifikaci rozhoduje o tom, které jednotky a kredity akceptovat ve vztahu k určité kvalifikaci. Ale uznávání je povinné v případě mobility učícího se, když to stanoví dříve uzavřená dohoda o učení (*Learning Agreement*) mezi vysílající organizací, přijímající organizací a učícím se. Každá země však může rozhodnout na relevantní úrovni o zákonném opatření či předpisech pro realizaci ECVET, aby umožnila uznávání jednotek a kreditních bodů získaných v zahraničí, nezávisle na jakékoli dohodě o učení. Uznávací procedury a procesy se vždy uvádějí v memorandu o úmluvě.

Mají mít jednotky společné více kvalifikacím téhož kompetentního orgánu stejný počet kreditních bodů pro všechny učící se?

Ano, pokud relativní závažnost dotyčné jednotky ve vztahu k úplné kvalifikaci je stejná. Může se však stát, že jednotky odpovídající podobným výsledkům učení budou mít odlišnou závažnost v různých kvalifikacích.

Je povinná dohoda o učení?

Ano, pokud je mobilita organizována v rámci partnerství poskytovatelů OVP. Dohoda o učení umožňuje transparentnost cílů údobí mobility (mobility period), zvláště pokud jde o jednotky a

³³ Viz <http://www.europass.cz> informace o dodatku k osvědčení Europass.

kredity, které mají být zvládnuty během údobí mobility, a o odpovídající moduly a kurzy, které mají být učícímu se nabídnuty. Přijímající organizace by také měla poskytovat tutorskou službu k zajištění integrace příjemců stáže do nového učebního prostředí a ke sledování jejich pokroků v učení na základě dohody o učení.

Má skutečná délka jednotlivcovy cesty k zvládnutí formální přípravy vliv na počet udělovaných kreditních bodů?

Ne. Počet udělovaných kreditních bodů je zcela nezávislý na charakteristikách procesu vzdělávání či přípravy. Závisí pouze na ohodnocení dosažených výsledků učení.

Může osoba učící se na plný úvazek získat přibližně 60 až 80 kreditů ročně?

Ano. Toto množství kreditů za rok je však pouze indikativní konvencí.

Může učící se získat kredity za jednotky a kreditní body bez jakéhokoli hodnocení?

Ne. Kredity za jednotky a kreditní body se udělují po náležitém ohodnocení výsledků učení či jakékoli jiné způsobilosti, které učící se dosáhl. Výsledky evaluace musí být v souladu s požadavky dotyčné kvalifikace.

Je nějaká minimální délka údobí mobility nutná pro obdržení kreditu za jednotky a kreditních bodů?

Ne. Ale údobí mobility musí být dostatečně dlouhé na to,

- aby umožňovalo osvojení si znalostí, dovedností a kompetencí či pracovních zkušeností ve vztahu k cílům stanoveným v dohodě o učení;
- aby umožňovalo úspěšné ohodnocení dosažených výsledků učení.

Může učící se vyslaný do zahraničí, který tam studuje a podstupuje zkoušky či hodnocení, být nucen v domovské instituci (během pobytu v zahraničí či po něm) podstupovat zkoušky zahrnující stejné výsledky učení jako ty, které jsou uvedeny v dohodě o učení?

Ne. Vzhledem k memorandu o úmluvě, údobí učení v zahraničí (včetně zkoušek či jiných forem hodnocení) a odpovídající výsledky učení nahrazují srovnatelné údobí učení a výsledky učení v domovské instituci.

Může nějaká organizace, nějaký poskytovatel OVP či nějaký orgán udělující osvědčení uznat jednotky a/nebo kreditní body, které učící se úspěšně získal, ale které nejsou uvedeny v dohodě o učení?

Ano. Ale není to jejich povinnost. Všechny očekávané výsledky učení (jednotky nebo části jednotek) a kredity by měly být uvedeny v dohodě o učení. Takovýto systém však umožňuje flexibilitu a při shodě všech tří stran, jichž se to týká, lze dohodu o učení pozměnit.

Může nějaká organizace, nějaký poskytovatel OVP či nějaký orgán udělující osvědčení uznat jednotky a/nebo kreditní body, které učící se úspěšně získal mimo rámec dohody o učení s úmyslem vstoupit do nějakého programu vzdělávání a přípravy se zkrácenou dobou přípravy?

Ano. Ale není to jejich povinnost. Tuto možnost musí připouštět předpisy na lokální, národní či sektorové úrovni.

8.3. Seznam údajů pro informační balíček

8.3.1. O poskytovateli OVP

Všeobecné informace o poskytovateli OVP

- Název a adresa
- Průběžná organizace OVP (*Running calendar*)
- Všeobecný popis poskytovatele (včetně typu a statusu)
- Typologie přijímaných učících se (mladí lidé, dospělí atd.)
- Formy profesní přípravy (celodenní, necelodenní, distanční atd.)
- Přijímací/registrační procedury
- Základní platné předpisy

Všeobecné informace o nabídce přípravy

- Kvalifikace, vysvědčení (*diploma*), osvědčení (*certificates*)..., jež lze udělit
- Přijímací požadavky (*Admission requirements*)
- Přístup k dalšímu studiu (*Access to further studies*)
- Přehled kurzů, modulů (*Diagram of course, modules*) ... (včetně názvů)

Informace o každém programu přípravy

- Kvalifikace, vysvědčení, osvědčení..., jež lze udělit
- Název, úroveň, kód ... modulů a kurzů
- Organizace a délka (trvání) modulů a kurzů
- Povaha pracovní zátěže jednotlivce
- Předpoklady
- Obsah
- Příprava spojená prací (*work-linked training*) a údobí praxe v podnicích
- Doporučená literatura
- Materiál a vybavení (zajišťované či nezajišťované poskytovatelem)
- Učební metody
- Hodnoticí metody
- Vyučovací, dorozumivací jazyk(y)
- Jména učitelů a mistrů (*teachers and trainers*)

8.3.2. O kvalifikacích, vysvědčeních, osvědčeních...

- Kvalifikace, vysvědčení, osvědčení ..., jež lze udělit
- Kompetentní orgán zodpovědný za každou kvalifikaci, vysvědčení ...
- Základní předpisy
- Údaje důležité pro každou kvalifikaci, vysvědčení:
 - Název
 - Počet, název jednotek a odpovídající kreditní body
 - Popis znalostí, dovedností a kompetencí (kvalifikace a jednotky)
 - Pravidla a metody hodnocení (závěrečná zkouška, průběžné hodnocení, sebehodnocení...; v pracovní situaci [*in situ*], písemné atd.)
 - Validační procedury
 - Validační orgán (*authority*)

8.3.3. Pro každodenní život učících se

- Životní náklady

- Ubytování
- Stravování
- Zdravotnická péče
- Možnosti pro učící se se speciálními potřebami
- Možnosti pro hostující učící se (*mobile learners*) (poradenství, koučování...)
- Pojištění
- Finanční podpora pro učící se
- Kancelář či styčná osoba pro záležitosti učících se
- Vybavení pro učení a profesní přípravu
- Mezinárodní programy
- Praktické informace pro hostující učící se (*mobile learners*)
- Jazykové kurzy
- Stáže v podnicích
- Podpora při hledání zaměstnání
- Sportovní a kulturní zařízení
- Asociace učících se

8.4. Členové expertní skupiny ECVET

Experti

Enrica FLAMINI	Direzione Generale dell'Istruzione post-secondaria - I
José Luis GARCIA MOLINA	Instituto Nacional de las Cualificaciones Ministerio de Educación, Culture y Deporte - ES
Luís IMAGINARIO	Faculdade de Psicologia da Universidade do Porto - P
Françoise DIVISIA později Edith KIRSCH	Ministère de l'Education Nationale, de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche - F
Sirkka-Liisa KARKI	Finnish National Board of Education Vocational Education Division -FIN
Rimantas LAUZACKAS	Centre for Vocational Education and Research Vytautas Magnus University - LT
Zsófia LUX	Ministry of Education - HUN
Moira McKERRACHER	Scottish Qualifications Authority - UK
Edwin MERNAGH	National Qualifications Authority - IRL
Arthur SCHNEEBERGER později Reinhard NOEBAUER	Österreichisches Institut für Bildungsforschung der Wirtschaft - A
Jan REITZ JOERGENSEN	Ministry of Education, National Education Authority - DK
Sten PETTERSON později Björn SCHÉELE	National Agency for Education (Skolverket) - S
Winfried HEIDEMANN	European Trade Union Confederation (ETUC)
Heikki SUOMALAINEN	Confederation of Finnish Industry and Employers (UNICE)

Peter THIELE

Bundesministerium für Bildung und Forschung - D

Loukas ZAHILAS

O.E.E.K. - Ministry of National Education and Religious Affairs
– GR

Podpora expertní skupiny

Mike COLES

QCA - UK

Isabelle LE MOUILLOUR

University of Kassel - D

Burkart SELLIN

CEDEFOP- Vocational Education Division

Komise

• **Koordinace**

Simon JONES
then Michel ARIBAUD

DG EAC – B1
DG EAC – A3

• **Příspěvky**

Jens Bjornavold
Peter Van der Hijden

DG EAC – A1
DG EAC – A2